

Pleteme VĚNEČKY po celý rok

Slavné
knihy

Kamila Skopová
Alena Vondrušková

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umístování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

OBSAH

Věnečky a kytice	5
Materiál a pomůcky	6
Přírodní materiály	6
Základy věnců	7
Pomůcky a dekorační materiál	11
Jaro	12
Věneček pro princeznu	12
Léto	14
Vonící věnečky a voničky	14
Slavnostní věnce	18
Dožínkové ozdoby	21
Kytice z klasů	25
Dožínkový vrkoč	26
Podzim	28
Užitečné pletence	28
Podzimní vazby	32
Čas dušiček	35
Zima	38
Mikulášské drobnosti	38
Adventní věnce	42
Vánoce	45

VĚNEČKY A KYTICE

Květiny s jejich krásnými barvami, často obdivuhodnými tvary květů a nenapodobitelnými vůněmi patřily a patří k životu. Totéž platí i o keřích a stromech, ať už jehličnatých, anebo listnatých. Často nás překvapí působivými barvami a zajímavými tvary svých plodů. Bylinky a koření jsou nejen léčivé a voňavé, ale mnohé hezky kvetou.

Stačí se v různých ročních obdobích projít lesem, loukou nebo polem, prohlédnout remízky u cest nebo prozkoumat zahradu.

Lidé si vždycky přáli kousek té přírodní krásy odnést domů. A dnes o to více, že mnozí z nás mají z města do lesa či na louku dost daleko. A tak si můžeme ozdobit pokoj pěknou kyticí, aranžovanou vazbou či věnečkem na stůl nebo na zeď. A dokonce si můžeme zhotovit takové dekorace, které neuvadnou, nepřestanou vonět a vydrží pro radost i mnoho měsíců.

Věnce a věnečky v různých podobách provázely většinu důležitých svátků a oslav. Jak těch rodinných, jako byly například svatby, křtiny nebo pohřby, tak i výročních, kdy lidé slavili příchod jara, ukončení sklizně či křesťanské Vánoce.

Tvar věnce mělo i mnoho tradičních koláčů, pečených z těsta. Často bývaly tak nazdobené, že vypadaly jako pravé pletené věnečky. Nejčastěji se připravovaly na svatbu. K nevázanému masopustnímu veselí zase patřily koláče nebo pletence z těsta, ozdobené sušeným ovocem, ořechy, pentlemi a fábory. V menším provedení je připravovala děvčata jako dárky chlapcům za tanec na zábavě. Podobné vrkoče dostávaly malé děti od svých maminek jako mikulášskou nadílku.

MATERIÁL A POMŮCKY

Přírodní materiály

Kromě drobných doplňků používáme výhradně přírodní materiály. To znamená větve a větvičky stromů, proutky a ratolesti keřů, celé květiny nebo jen jejich květy. Důležité jsou snítky voňavých bylinek. Často se uplatní i svazek zralých obilných klasů pšenice, ječmene, žita nebo ovesa, působivá je kytička dozrálého lnu nebo větvička chmele. A samozřejmě plody, které používáme pro jejich zajímavé tvary a barvy. Každou vazbu ožíví červené šípky nebo jeřabiny, pěkně tvarované makovice, semínka dýně a slunečnice, malá jablíčka a mnoho dalších. Velmi dekorativní mohou být i různé druhy trav, a to jak jejich listy, tak i květy.

Podle toho, jaký věneček připravujeme a k jakému účelu bude sloužit, používáme buď čerstvé, nebo sušené materiály. Brzy poznáme sami, které květiny i po usušení zachovávají tvar a barvu a které nelze v suchém stavu aranžovat. Většina rostlin se dobře a jednoduše suší ve svazcích, zavěšených na vzdušném a tmavém místě.

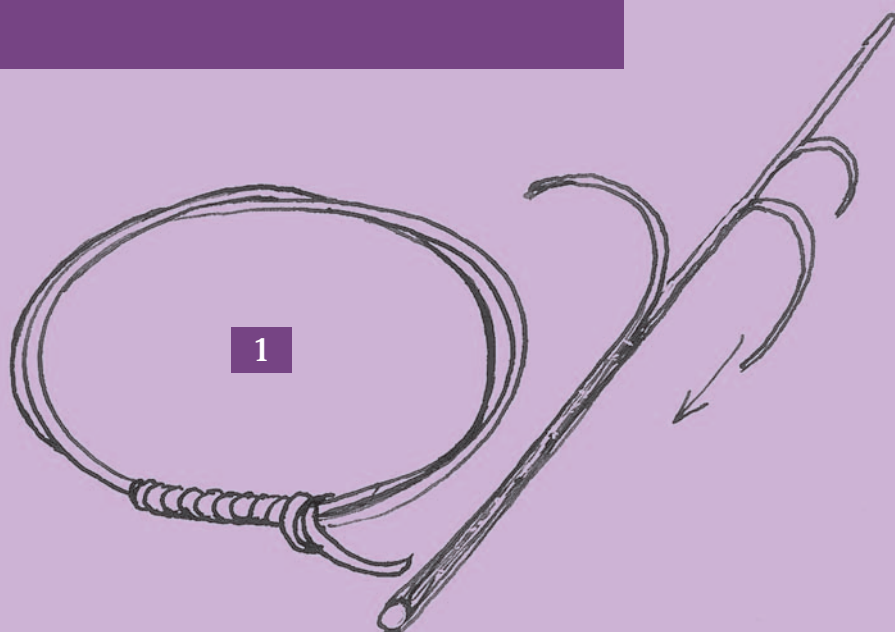
Pěkný vzhled a vůně však nejsou jedinými vlastnostmi přírodních ozdob. Mají i mnoho skrytých významů, které v minulosti hrály důležitou roli při obřadech a obyčejích. Zelená ratolest představovala život a zdraví, věnce z květů zase symbol panenství a čistoty. Svazek zralého obilí obsahoval poděkování za bohatou sklizeň i prosbu o dobrou úrodu i příští rok. Podobný význam měly i zralé plody polních a zahradních plodin jako byly například hrách, čočka, ořechy, ovoce, česnek, cibule, makovice atd. Proto bývaly v minulosti spolu s chlebem a medem důležitou součástí štedrovečerního stolu.

Základy věnců

Základy pro věnce a věnečky si můžeme bez problémů vyrobit sami. Některé najdeme také v nabídce specializovaných obchodů. Možností a výchozích materiálů je víc, záleží na našich možnostech a také na tom, zda potřebujeme mohutnější a měkký základ, anebo nám bude vyhovovat slabší a pevný.

příprava

Jeden nebo dva proutky z vrby stočíme do kruhu a ovážeme pevně kůrou, kterou jsme předem v několika podélných pruzích oloupali z dalšího vrbového prutu (*obr. 1, foto č. 1*). Tento typ se nejlépe zhotovuje na jaře, kdy je vrba nejpružnější.

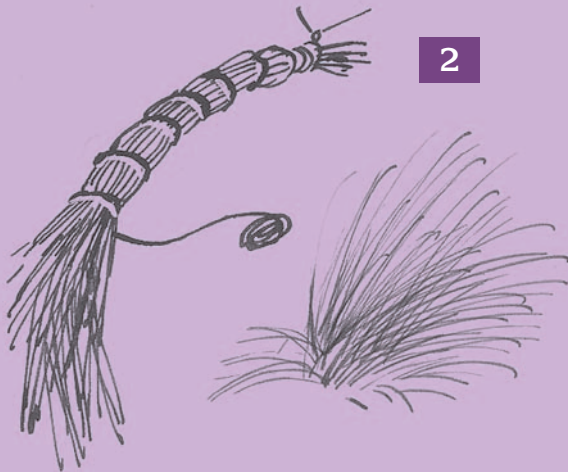

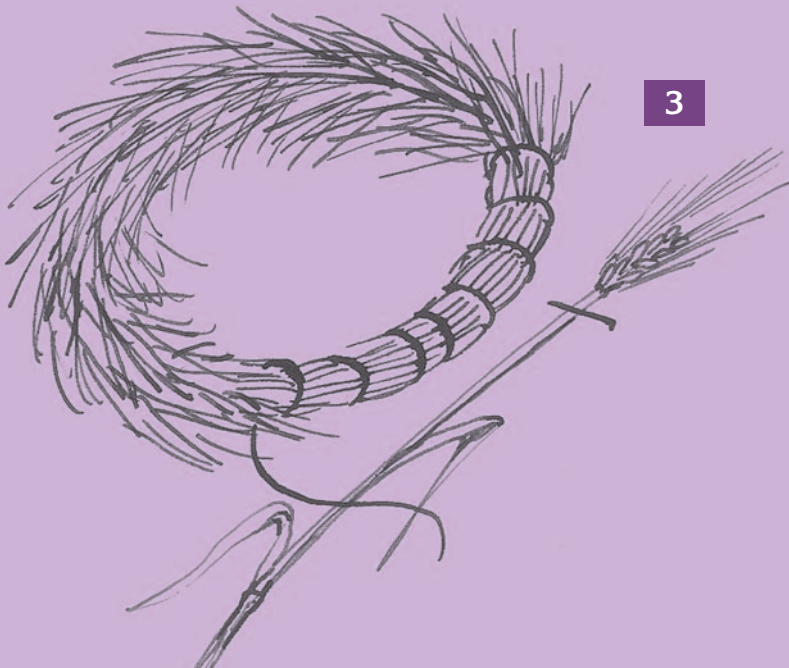
2

Další základ vyrobíme z čerstvé, anebo lépe ze suché pevné lesní trávy. Postupně přidáváme další svazky stébel a pevně ovijíme lýkem (obr. 2, foto č. 2).

Často se používají základy ze slámy. Dlouhou slámu bez klasů (nepřezrálou) srovnáme a stočíme do kruhu nebo oválu a pak pevně obtáčíme lýkem, drátkem nebo provázkem (obr. 3).

2

3

Příliš přeschlou slámu je lepší předem navlhčit a hotový tvar pak usušit (foto č. 3).

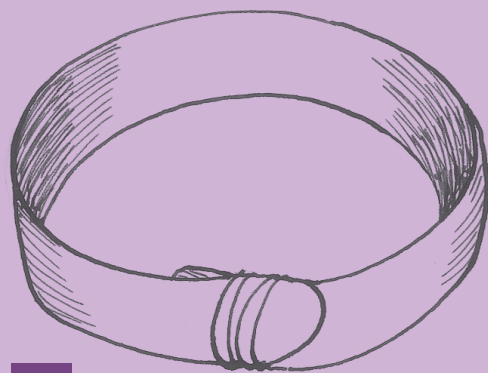

3

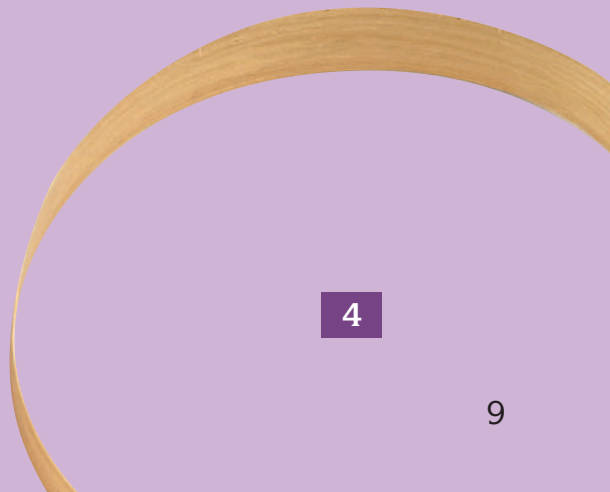

Pro vyšší věnce se používají také loubkové základy. Původně se loubek štípal ručně z větví, kmene nebo kořenů stromů, dnes máme k dispozici průmyslově zpracovaný dýhový loubek. Stočíme jej do požadovaného tvaru a spoj zafixujeme drátkem nebo lýkem (obr. 4, foto č. 4).

4

4

5

Další možností je kroužek z pedigu (*foto č. 5*),
anebo ze svazku slámy
(*foto č. 6*).

6

7

Lze použít i základ z polystyrénu, který je lehký a měkký, ale musíme dbát o to, aby ve věnečku neprosvítal (*foto č. 7*). A nesmíme zapomenout ani na základy upečené z těsta, které jsou pro některé typy věnečků nejvhodnější.

Jako podklad pro aranžovanou vazbu, která nemá tvar věnce, můžeme využít například keramické misky, anebo misky a ošatky ze slámy, proutí, pedigu nebo lýka (foto č. 8). Většinou potřebujeme ještě aranžérskou hmotu, suchou, anebo pro živé rostliny navlhčenou, do níž se jednotlivé části vazby zapichují.

8

Pomůcky a dekorační materiál

K výrobě věnců a věnečků nepotřebujeme mnoho pomůcek. Většinu práce zvládneme s nůžkami nebo štípacími kleštičkami, dobrou pomůckou může být tavicí pistole. Je dobré mít po ruce nůž, několik velkých jehel a nitě. A také se někdy vyplatí rukavice pro práci s pichlavými větvičkami jehličnanů.

Předem si opatříme velkou zásobu vázacích materiálů, abychom si mohli vybírat podle pevnosti, síly i barvy. Patří k nim provázky, silné nitě, tenké vázací dráty, přírodní lýko apod. Často také upotřebíme kousky naostřených špejlí nebo silná párátka, s jejichž pomocí budeme do věnečků zapichovat ozdoby.

Přírodniny můžeme v malé míře doplňovat umělými dekoračními materiály. Především jsou to různě barevné stuhy, stužky a pentle, úzké i široké. K některým typům vazeb se však bude víc hodit přírodní nebo mořené lýko či sisalový provázek. Někdy použijeme i krajku nebo naškrobený kanafas, případně jednobarevné plátno. Spíše výjimečně budeme zhotovovat ozdoby z barevného papíru, které se dobře hodí snad jen k dožínkovým vazbám ze zlatavého obilí.

JARO

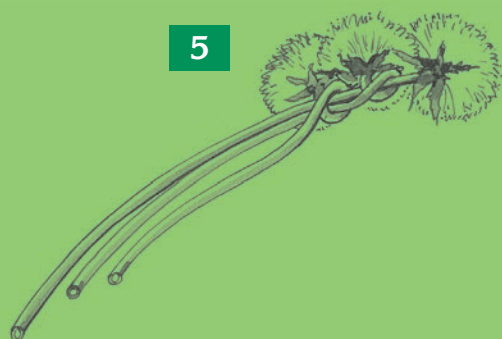
Na loukách a v zahradách rozkvétají první květy, které po dlouhé zimě připomínají posly sluníčka. Kytičku do vázy může nahradit i malý věneček, jen tak položený na stůl. Přesně takový, jaký si z polních květin pletly po celá staletí malé holčičky, aby si mohly zahrát na princezny.

Věneček pro princeznu

Nejčastěji se pletly věnečky z pampelišek, sedmikrásek nebo z kopretin. Způsob vázání je velmi starý a primitivní a spočívá v pouhém obtáčení stonků (*obr. 5*). Do kruhu se pletenec většinou svazuje dlouhou pevnou trávou, stonkem lnu nebo kouskem provázku.

Pampeliška (smetanka lékařská) má ohebné a pružné stonky, většinou dostatečně dlouhé na pohodlné oplétání. Jasně žluté květy však zůstávají krásné jen na slunci, ve stínu nebo doma se zavírají a věneček už není tak pěkný.

5

Sedmikráska (nebo také chudobka) má drobné něžné kvítky, ale stonky občas nejsou dostatečně dlouhé. Proto budeme kvítky s kratšími stonky pouze přikládat a těmi dlouhými ovíjet. Pokud máme po ruce zelenou nit, můžeme ji s úspěchem využít, ještě jistější bude vázat kvítky na tenký pružný proutek (**obr. 6**). Pak se ani hustý a bohatý věneček určitě nerozpadne. Věneček ze sedmikrásek je velmi půvabný a něžný.

6

Věnec z **kopretin**, které září z louky jako bílé hvězdy, je pevný a velmi dobře se váže. Je také trvanlivější než ostatní jarní květinové věnečky, protože kopretiny déle vydrží svěží a neuvadají tak rychle jako například pampelišky.

LÉTO

V létě opravdu není nouze o rozkvetlé, barevné a voňavé květy. Věnce, věnečky, kytice i voničky nás mohou provázet během celého léta. Ozdobí a provoní byt, mohou být součástí slavnostní výzdoby či pěkným dárkem. Pokud je usušíme, připomínají nám léto po celý rok.

Vonící věnečky a voničky

Některé květiny či byliny mají kromě léčivých účinků také velmi výraznou vůni, kterou neztrácejí ani po usušení. Toho můžeme využít při vázání věnečků nebo drobných kytiček – voniček.

pomůcky

- stužky, stuhy a mašle
- proutky
- nit nebo lýko

Voničky

Donedávna je nosily ve výstřihu děvčata na Valašsku, ještě i dnes je můžeme vidět jako ozdobu mládeneckého klobouku šohajů ze Slovácka. Bylo zvykem, že takovou kytičku dostávali jako dárek z lásky rekruti, tedy chlapci odcházející na vojnu. Dnes je voňavá kytička vhodným dárkem k nejrůznějším příležitostem.

Původně se vonička vázala z růží, máty, rozmarýny, myrty,

levandule a dalších bylinek. Můžeme je využít všechny, anebo vybereme jen některé, případně doplníme kyticí o další voňavé květy nebo plody, jako jsou například jahody. Pevně ji svážeme a ozdobíme stužkou nebo manžetou z krajky či jemně prostráhaného papíru (**obr. 7**).

7

8

Kytičky z voňavých květin a bylinek sušíme vždycky pověšené za stonky, tak jim zůstane původní tvar (**obr. 8**).

Věnečky

Věnečky z voňavých bylinek jsou nejen krásné a dekorativní, ale navíc udělají radost svou výraznou vůní. Nejsou žádnou novinkou, v naší tradici najdeme například svatojánské věnečky z jetele nebo lípy, právě tak jako z kvítků levandule a dalších bylin. Pleteme je vždy jen z jednoho druhu bylinek, aby se vůně nemísily. Bývají většinou ve tvaru kruhu, může to však být i ovál nebo srdce (**obr. 9**).

9

10

Věneček z **mateřídoušky** zhotovíme podobně jako ze sedmikrásek, nejlepší je vázat stvoly na kostru z pružného proutku (**obr. 10**). Kvítky klademe hodně hustě, protože řidce pletený věneček by po seschnutí nevydržel. Světle fialovou nebo růžovou stužkou jej zpevníme a zároveň ozdobíme až po usušení.

Dobromysl

(dnes používáme i název *oregano*) je oblíbené koření

italské kuchyně s výraznou vůní. Nám poslouží bohaté květenství světle fialových a růžových kvítků, z nichž věneček upleteme a pak jej usušíme. Tentokrát jsme zvolili tvar srdce, který nejprve vytváříme z ohebného proutku (**obr. 11**).

Stejně pleteme také věneček z **tymiánu** (**obr. 12**). Jeho jemné kvítky můžeme kromě mašliček doplnit i růžovým poupětem v kontrastní barvě.

11

12

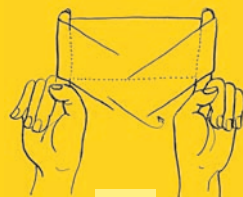

Levandule patří už dlouho k oblíbeným vůním. Používali ji ve starořímských lázních, dodnes vítězí jako ochrana prádla proti plísním a škůdcům. Většinou se sušené kvítky k provonění prádelníku ukládají do plátěných sáčků (**obr. 13**). Je to proto, že levandulové klásky po usušení rychle opadávají. Chceme-li plést věneček, použijeme tedy raději nepřilíš nakvetlé stvolky, po upletení je hned ovážeme stužkou a rychle usušíme. Věneček zavěsíme na místo a už s ním raději nehýbáme.

13

Věneček z **lipových květů** vypadá překvapivě pěkně. Z plně rozkvetlé lípy otrháme květy i s přirostlými listy a přivazujeme je lýkem nebo silnější nití na základ v podobě pevného proutku. Hotový věneček rychle zasušíme, aby lípa zůstala zelená a „nezrezivěla“. Pak už můžeme vybrat pěknou stuhu a připevnit mašli. Zhotovit úhlednou a opravdu dekorativní mašli však není jednoduché, musí se uvázat zvláštním způsobem, nejlépe s pomocí druhé osoby (**obr. 14**).

14

Slavnostní věnce

Slavnostních příležitostí, při nichž se hodí květinové věnce a věnečky jako ozdoba, je mnoho. Použijeme velmi starý způsob vazby věnců na pevné vyšší podložce. Původně to býval ručně štípaný loubek, dnes se hodí i pružná dřevěná dýha (tzv. průmyslový loubek), anebo tuhý papír. Tento podklad stočíme do kruhu a spojíme – slepíme, sešijeme nebo pevně svážeme lýkem. Květy a ratolesti pak rovnáme po vnějším obvodu kruhu a pevně přivazujeme (*obr. 15*).

pomůcky

- loubek nebo silný papír
- lýko, nitě, slabý drátek
- stuhy

Svatební koruna

Květinová koruna pro nevěstu nebo vínek pro družičku vůbec nejsou vzpomínkou na minulost. Svatba byla a je stále jednou z nejslavnostnějších událostí v životě. A tomu také odpovídají ozdoby, které ji doprovázejí.

Základ svatební koruny vytvoříme z větviček myrty, kterými hustě pokryjeme loubkový kruh. Pak už přivazujeme květiny podle vlastního výběru. Čelní strana může být trochu vyšší. Pro lepší pevnost můžeme použít k připevňování květů i jemný drátek. Naše koruna je zhotovena z bílých růží, bílého nevěstina závoje a drobných světlemodrých nebo růžových kvítků (lobelka, hvozdík). V týle ji doplňuje bílá stuha (*obr. 16*).

16

